

Missatges llunyans, una realitat compartida: unes experiències de comunicació internacional a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya

Neus Lorenzo i Galés i Elena Noguera i Pigem*

Introducció

En la realitat quotidiana, el que veiem, el que sentim i el que compartim és emmarcat cada vegada més en un entorn més ampli, en un espai geogràfic i de contactes i relacions humanes extenses a nivell mundial.

No ens trobem sols en un mar més obert on navegar, sinó que les aigües d'informació i comunicació flueixen i varien constantment. Necessitem ports on ancorar i amarrar per enfortir-nos com a persones, tenint en compte tots els ports i les aigües reconegudes que enriqueixen la nostra identitat i ens fan comprendre i vivenciar la dimensió internacional de la nostra rica realitat. Només la idea de sistema, de xarxa, de diversitat i identitat, ens permet gaudir d'aquesta realitat sense naufragar.

És clar que vivim en un entorn global, en una situació present i futura cada vegada més interdependent en què les relacions i les comunicacions són necessàries pel desenvolupament i per la millora dels ciutadans del món. Per tant, cal comptar amb les xarxes telemà-

---

* Neus Lorenzo i Galés és llicenciada en Filologia anglesa i en Història. Professora d'anglès a secundària. Col·laboradora en projectes telemàtics en llengua anglesa en el Centre de Recursos de Llengües Estrangeres i en el Programa d'Informàtica Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Adreça professional: Departament d'Ensenyament. Programa d'Informàtica Educativa. Via Augusta, 202. 08023 Barcelona: nlorenzo@pie.xtec.es

Elena Noguera i Pigem és llicenciada en Filosofia i Lletres (Ciències de l'Educació) i Màster en Documentació Informatitzada i Telemàtica per al professorat. Col·laboradora en el Programa d'Informàtica Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Becària de la Xarxa Telemàtica d'Estudiants UB i membre del grup de treball de telemàtica en el Programa d'Educació en Valors de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

Adreça professional: Departament d'Ensenyament. Programa d'Informàtica Educativa. Via Augusta, 202. 08023 Barcelona: enoguera@pangea.org

tiques com a element motivador i innovador a la societat i per afavorir la comunicació i les relacions esmentades en l'àmbit educatiu.

Si el que es vol és que la nostra societat sigui una societat del coneixement i de les comunicacions, no només de la informació i de la tecnologia, cal preparar els infants i els joves per encarar les tecnologies de la informació i la comunicació per tal que estiguin en condicions de conèixer, de comunicar i de comunicar-nos a nivell internacional treballant les dimensions personal, nacional i universal.

Necessitat d'una educació internacional

Sens dubte, i tal com dèiem, davant la cada vegada més evident societat global, hem de pensar en la necessitat de potenciar en els centres educatius la dimensió internacional com a mitjà de coneixement del món que ens envolta i de les persones que en formem part tot facilitant el propi coneixement i la tolerància i la comprensió envers altres cultures i societats. En definitiva, apostem per la internacionalitat com a motiu de diàleg i reflexió, per la millora de les relacions entre els ciutadans del món.

Adela Cortina (1995), catedràtica de Filosofia del dret, moral i política de la Universitat de València, parlant del model de ciutadania de qualsevol persona, ofereix unes característiques -nacional i universal- que cita explícitament:

[...] «y a la vez sentimiento del vínculo con cualquier ser humano, y participación responsable en proyectos que lleven a transformar positivamente nuestra 'aldea global'. [...] Ciertamente, la asunción de la 'doble ciudadanía' -nacional y universal- es fruto de un doble movimiento de diferenciación, por el que el ciudadano se sabe vinculado a los miembros de su comunidad por una identidad que le diferencia de los miembros de otras comunidades y, sin embargo, de identificación, en tanto que persona, con todos aquellos que son también personas, aunque de diferentes nacionalidades».

Cal potenciar aquest model defensat per Cortina a partir de projectes a nivell internacional en l'àmbit escolar i educatiu, «Por eso, educar en la doble ciudadanía supone introducir afectivamente en el doble simbolismo e implicar a los niños en proyectos tanto locales como de alcance universal», entre els quals la telemàtica és un fantàstic exemple. I pensem en la telemàtica més com a element que pos-

sibilita la comunicació i aquesta dimensió afectiva que no pas merament com a informació. És important el caràcter dialògic que Cortina defensa en la capacitat de l'home per ser universal. Sens dubte, els projectes telemàtics adequadament pensats faciliten i potencien el diàleg escrit i a distància, efectiu si es treballa amb rigor. El fet d'expressar-se i contribuir a un projecte implica el treball laboriós d'haver-se de llegir les intervencions precedents per poder participar reflexionant i exposant les idees a partir de l'opinió pròpia i de la dels altres:

«La educación del hombre y el ciudadano ha de tener en cuenta, por tanto, la dimensión comunitaria de las personas, su proyecto personal, y también su capacidad de universalización, que debe ser dialógicamente ejercida, [...] la capacidad de tomar a cualquier otra persona como un fin, y no simplemente como un medio, como un interlocutor con quien construir el mejor mundo posible».

Continuant amb el mateix discurs, i tal com en parlàvem en «Les xarxes telemàtiques com a eines per a treballar l'educació en valors» (1995), pensem que la relació amb els altres, sobretot a nivell internacional, et fa aprofundir en tu mateix, en la pròpia cultura, des d'allò més quotidià fins a les visions i reflexions de cadascú. El diàleg intercultural fomenta no només la comprensió i la tolerància envers els altres, sinó un autoconeixement que millora l'autoconcepte. Com esmenta C. Torner (a «Les xarxes...», 1995) molt encertadament, es tracta d'una de les paradoxes del diàleg intercultural: «és en la relació amb l'altre que la pròpia identitat es manifesta». En paraules d'Abdallahà Pretceille (a «Les xarxes...», 1995) podríem dir que des d'aquesta perspectiva interaccionista, les dues entitats es donen sentit mútuament.

Per tant, les comunicacions internacionals són positives en molts sentits i profitoses per a tots els participants. Hem de tenir en compte que en els projectes i contactes telemàtics internacionals es participa tant a nivell individual (alumne-alumne), com a nivell grupal.

Evidentment, també cal reafirmar la gran possibilitat que aquestes eines poden aportar per motivar els alumnes i estudiants en el desenvolupament d'habilitats en llengües estrangeres pel component real, viu i directe que comporten. La creació del missatge té sentit pel sol motiu que hi ha un destinatari darrera. El fet d'enviar-lo fora implica que el rebrà una persona real, que ha de ser intel·ligible i entenedor perquè aquesta el pugui contestar.

Les xarxes com eines que potencien la dimensió internacional

Actualment trobem sovint articles, reportatges i experiències a la televisió, revistes, etc. respecte la xarxa Internet. En moltes ocasions es representa gràficament amb la imatge d'un ordinador (pantalla), la bola del món, una finestra, etc., ja que, com es constata en les diverses publicacions sobre el tema, és fàcil trobar afirmacions com aquestes:

«Las telecomunicaciones poseen el potencial de transformar la clase en un nuevo entorno de aprendizaje, ya que mediante ellas, profesorado y alumnado se mueven más allá del espacio del aula, colaborando con el 'cercano mundo real', con toda la comunidad y compartiendo materiales curriculares e ideas. El resultado de todo ello es acelerar el acceso a los recursos humanos y a la diversidad cultural» (Tinker i altres, 1991),

que relacionen l'eina telemàtica amb la seva vessant internacional. De fet, l'escola i els diversos moviments de renovació pedagògica sempre han estat oberts a la realitat. D'eines per comunicar-nos, n'han existit sempre, i la comunicació real per potenciar l'àrea de llengües estrangeres o projectes de cooperació s'ha realitzat per correspondència tradicional o per altres mètodes. Tot i que un dels inconvenients (també hi ha molts avantatges) que suposava i que les noves tecnologies poden solucionar, era el temps d'intercanvi en enviar i rebre el material o els missatges.

A Catalunya comptem, entre d'altres iniciatives, amb la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC) que fou creada pel Departament d'Ensenyament l'any 1988 per contribuir al foment de la dimensió comunitària del treball educatiu en la comunicació interpersonal a distància i de treball en equip. Durant el curs 95-96 s'ha ofert la possibilitat als centres d'ensenyament de connectar-se als serveis d'Internet. Tal com destaca Ferran Ruiz i Tarragó, Director del Programa d'Informàtica Educativa i responsable de la XTEC, «Internet afavoreix la internacionalització de la comunicació, la realització de la comunicació, la realització d'una àmplia gamma de projectes educatius i l'accés a immensos recursos d'informació i a materials». I és precisament aquesta dimensió internacional que ens ofereixen aquestes eines, la que pensem que cal potenciar i treballar.

Jordi Castells, Jordi Orgué i Ferran Ruiz, en un article («Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya», 1995), sobre les potencialitats de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC) ressaltaven: «En

aquest sentit destaquen les possibilitats d'internacionalització de la comunicació educativa, en ser a l'abast dels centres d'ensenyament la realització de projectes conjunts amb centres d'altres països, l'afavoriment de les relacions interpersonals i la valoració d'altres cultures, i l'aprenentatge i la pràctica de llengües estrangeres»; un fragment on es recull els punts que comentàvem anteriorment: el contacte amb els altres i els avantatges que això suposa per a les llengües estrangeres.

Jordi Castells i Joan B. Canet (1995), del mateix Programa d'Informàtica Educativa, tornen a insistir en els punts comentats i emfatitzen el coneixement de la pròpia cultura de què parlàvem abans:

«La telemàtica fa especialment viable la comunicació internacional i, com a conseqüència, la implicació en activitats en llengua estrangera. Aquestes activitats posen en contacte centres de diferents països oferint, d'una banda, una motivació i oportunitats reals per a la pràctica de la llengua que s'estudia i, de l'altra, fent possible el contacte entre cultures diferents, millorant el coneixement de l'altra cultura i donant a conèixer la pròpia».

És important de relacionar els contactes internacionals amb la interdisciplinarietat aprofitant per treballar el màxim de fets, procediments i valors que se'ns ofereixen.

«Las telecomunicaciones pueden fomentar un acercamiento interdisciplinar de la educación, conectar ciencia, geografía, lenguas, estudios sociales y matemáticas en claros y concretos caminos. Las telecomunicaciones ofrecen a los profesores y estudiantes salir del aislamiento de la escuela y del aula, promoviendo colaboración y comunicación con otros colegas del barrio, del estado vecino y del mundo entero» (Roberts i altres, 1990).

Els intercanvis internacionals poden ajudar a anticipar molts problemes de conflictes entre cultures. Tal com dèiem (a Noguera i Sancho, 1996) «Los asuntos relativos a la lengua (mayoritariamente en inglés) plantean profundos temas educativos y culturales; la infraestructura necesaria (ordenadores, fibra óptica, redes telefónicas, electricidad...) suscita graves problemas de acceso y equidad; las representaciones simbólicas grandemente influenciadas por la lógica occidental conllevan potentes ingredientes neocoloniales». Un punt que es mereixeria un altre article ampliable amb comentaris relacionats amb les comunicacions asincròniques i atemporals, ja que les diferències horàries, d'estació, etc. podrien suavitzar-se i alhora valorar-les mitjançant procediments compartits per tal de ser coherents i no ferir l'altre amb les nostres expressions i missatges.

Possibilitats i experiències realitzades mitjançant la XTEC

En aquest apartat pretenem oferir una mostra d'algunes activitats que s'han desenvolupat a través de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya durant el curs 95-96, en les quals s'han emfasitzat les relacions internacionals i la dimensió global de la realitat.

Les estratègies varien segons el nombre d'alumnes participants, les possibilitats d'accés a la sala d'ordinadors i el tipus de participació que es decideix.

- *Pen-pals:*

Aquesta és una estratègia molt utilitzada pels usuaris de les xarxes telemàtiques. Tal com aconsellem a «Internet: propostes educatives...» (1996), cal seleccionar una escola i pactar una acció classe-classe i tenir contactes previs amb el professor per tal de programar acuradament el calendari i un temari apropiat.

Aquest és un exemple d'una primera comunicació amb Xile, iniciada per dos alumnes de l'Escuela San Francisco.

uucp@temu.tco.plaza.cl

Date: Mon, 6 Nov 95 15:47:31

From: Alumno3-4@sfrancisco.tco.plaza.cl (OSCAR Y ANGEL)

Subject: Saludo

To: enoguera@pie.xtec.es

Hola amigos:

Somos de la Escuela San Francisco de Chile y nos llamamos Óscar y Ángel y deseamos conocerlos.

Esperamos que nos contesten.

Chao.

- *Projecte Traditions:*

Proposat pel Centre de Llengües Estrangeres en col·laboració amb el Programa d'Informàtica Educativa:

En els projectes és important tenir en compte uns apartats clars: presentació de la classe, el tema del projecte, la utilitat acadèmica de les tasques, el tipus d'informació sol·licitada, les tasques a realitzar...

En aquest cas es pretenia potenciar la llengua anglesa per comu-

nicar-se. Les tradicions fou el tema pactat com a centre d'interès per desenvolupar l'intercanvi de correspondència.

Aquest és un exemple de missatge:

From: MOORE_PA@hccai.hcca.ohio.gov
Subject: Re: pen pals

Dear Vanessa,

Hi! My name is Letitia Linville (pronounced Latisha). I am in the seventh grade an Milford, Ohio. This is just one of the many traditions we have for Christmas. On December 24th, a man named Santa Clause dresses up and rides on a sleigh with eight reindeer harnessed to it. He flies throughout the world in one night delivering presents to all of the good little boys and girls in the world. On December 25th, the children and the adults wake up and go get their presents that Santa left for them. Of course, there really isn't a Santa that dresses up and flies around the world in one night. The adults buy the children things for Christmas. Most little children think that there is a Santa though. I enjoyed learning about your New Year religion, and I hope you enjoyed learning about our Christmas religion.

Hasta La Vista,
Letitia Linville

P.S. Offspring is awesome!

El següent missatge que us oferim dins el mateix projecte ha possibilitat el coneixement que en els diferents llocs s'usen diferents sistemes mètrics, i que tot i la distància i les diferències, també compartim gustos musicals i altres semblants.

From: IronHube@aol.com
To: nlorenzo@pie.xtec.es
Subject: Mas cartas de Delaware

Queridos Amigos:

Nuestros nombres son Avigal (Dorotea), Amanda (Raquel) y Steffenie (Margarita).

Los nombres en parentesis son los que escogimos al principio de ano en la clase de Espanol. Nos gusta el sofbol, volibol, ir de compras, patinar y la musica alternativa de rock. Nos grupos favoritos son los Beattles, Smashing Pumpkins, Deep Blue Something y Oasis. Amanda es alta (5.6 pies), tiene pelo cafe y ojos cafe. Steffenie es todavia mas alta (5.75 pies), tiene pelo cafe y ojos celestes. Avigal esta en el medio (5.7 pies), tiene pelo negro y ojos cafe. Nosotros tenemos 7 materias en un dia regular en la escuela, estas son Espanol, Matematicas, Arte del lenguaje, Ciencias, Historia, Banda y Educacion Fisica. Nos pondremos muy felices si nos escriben de vuelta.

Sinceramente, Avigal Greenberg, Amanda Ball y Steffenie Moran.

- *Inaugurem una nova aula d'ordinadors als Països Baixos:*

Activitat puntual de contacte internacional per iniciar una predisposició per l'eina en un marc global a partir del qual es poden desenvolupar contactes directes i localitats geogràfiques diverses.

Exemple:

Què us semblaria enviar un missatge de felicitació a un centre educatiu que inaugura la renovada aula d'ordinadors i la nova xarxa educativa el proper divendres 27 de gener al Kruisherer Kollege High School d'Uden, Països Baixos? A la celebració mostraran un mapa del món on senyalaran des d'on han rebut els missatges. No seria fantàstic que nosaltres també hi participéssim?

El mateix dia ens enviaran un petit missatge.

Què tal? Mireu, el missatge ha de ser enviat a nom de: Bob Hofman, coordinador de noves tecnologies: bobhof@esp.educ.uva.nl.

- *Geogame (Joc de Geografia):*

Activitat telemàtica en forma de joc a nivell internacional que se celebra anualment en tres ocasions. És un exemple del que anomenem Jocs dirigits (Lorenzo i Noguera, 1996).

Els seus objectius són aprendre termes de geografia, aprendre a llegir i a interpretar mapes i potenciar la consciència de la diversitat geogràfica i cultural. Es realitza a partir d'un joc d'intercanvi de qüestionaris sobre les respectives localitats entre les escoles participants.

L'activitat està coordinada per Lorna Pasos de la Global School-Net Foundation.

Podeu veure un exemple de les respostes d'un qüestionari, dels resultats etc. a Noguera, «Geogame, juego...» [en premsa]. Les escoles omplen un qüestionari amb les característiques de la seva localitat. Aquests qüestionaris són enviats a tots els centres sense el nom de la localitat corresponent. A partir d'aquestes pistes els alumnes enllacen les respostes dels qüestionaris amb una localitat en concret, la qual cosa potencia la recerca d'informació en diverses fonts que aporten dades sobre elements geogràfics. La motivació rau en el fet que les pistes han estat confeccionades per alumnes de diferents països.

- *Where on the globe is Roger Williams?:*

Aprofitant els contactes amb Lorna Pasos de The Global School-Net Foundation en motiu del Geogame, durant el mes de febrer de 1996 diverses escoles catalanes van rebre personalment en Roger Williams i van tenir la possibilitat de fer el seguiment de l'aventurer amb la seva furgoneta al voltant del món. Aquesta activitat permet aconseguir una motivació molt important per a complementar el Geogame, pel fet de ser un personatge real. En recórrer els diferents països i realitats es pot marcar la ruta en un mapa, es poden llegir els informes i missatges que envia, intercanviar correspondència amb escoles que ell va visitant, etc.

Més informació: <http://www.gsn.org/gsn/roger.home.htm>

Aquí us mostrem un dels missatges que ell fa arribar als centres que el segueixen:

Monday, January 28, 1996
El Puerto de Santa María, Spain

Hello All,

This has been a rather interesting week. On Monday, 22 January, I had to return to the MCI office in London to retrieve my modem connector I had left there on Friday. Afterward I was going to drive to Dover to cross to Calais and start the drive to Spain. I called the Brittany Ferry Co. one more time to see if they might have room on the ferry on the 28th going to Santander, Spain, but they have had no cancellations.

I started to hang up but then asked if there were any ferries to other destinations in France besides Calais. The lady said they had one going to St. Malo at 20:30 that evening and they had space for the Bubba truck. I quickly made a reservation and got on the road about 13:00 for Portsmouth. This ferry would save me quite a number of hours on the road and the fare was less than the fare to Calais.

Aquesta activitat també s'ha relacionat amb l'experiència telemàtica «La volta al món en 80 dies, més o menys» realitzada a la XTEC, que ha tingut molt èxit i acceptació.

- *Children's Messenger Around the world 1995-96, for the child's right and agenda 21:*

The Globetree Foundation de Suècia, membre de l'Association for the Progressive Communication (APC) ha ofert la possibilitat a estudiants de primària i secundària de fer el seguiment del vaixell suec

Vega af Bergkvara i del seu capità Denis Ören pels mars i oceans del món durant el curs 95-96 per celebrar el 50è aniversari de l'Organització de les Nacions Unides (ONU) i per parlar dels drets dels infants. Ha estat particularment interessant la participació en una trobada a Estocolm el 21 de maig de 1996. S'hi reuniren unes 600 persones per construir el futur vaixell. Tothom podia aportar alguna cosa per col·laborar i des de la XTEC vam enviar escrits, poemes, cançons, dibuixos, fotografies, somnis i idees telemàtiques.

Exemple d'un escrit enviat per uns alumnes de l'IES Manel de Cabanyes de Vilanova i la Geltrú:

Aujourd'hui c'est le 16 mai 1996.
Pour le capitaine du futur vessel, Xavier i Yolanda

Poème du futur vessel

Caminant per la platja
em vaig adonar
que Vilanova és maca
com una altra no n'hi ha.

En marchant sur la plage
Je me suis rendu compte
que Vilanova, ma ville, était jolie
comme pas une autre.

L'activitat ha possibilitat el seguiment del veler pels diversos indrets per on ha navegat i, per tant, el descobriment de diferents espais geogràfics, la possibilitat de llegir missatges i contribucions de nois i noies d'altres realitats, compartir visions sobre els drets dels nens i potenciar l'expressió en llengües estrangeres...

- *Circumnavegació pel Pol Nord:*

Ha consistit en el seguiment de l'inici de la primera circumnavegació del Pol Nord de Jean Louis Etienne. En aquesta primera etapa s'ha fet una hivernació a les illes Spitzberg, en la qual s'ha fet un test de tot l'equipament que s'utilitza. Possibilita el treball de la llengua francesa, termes meteorològics, ciències socials, etc.

Aquesta activitat de caràcter interdisciplinari ha estat coordinada per Joan Boada, del CP Estalella Graells, de Vilafranca del Penedès, el qual també ha animat una activitat paral·lela de seguiment del planeta Júpiter mitjançant el projecte Galileu.

Us oferim uns fragments del diari de bord que anaven enviant, del

qual es pot aprofitar tota la potencialitat curricular.

Journal de bord du 3 Février

6 heures du matin, -34 °C, ciel limpide.

Eric et Denis ont chargé hier soir les traineaux des motoneiges avec le matériel à stocker dans la cabane qui nous est prêtée à Agarbukta. Ils déjeunent, s'équipent et à 7h s'élancent après quelques difficultés pour réchauffer et démarrer les mécaniques. Les voir partir ainsi dans le froid et la nuit nous rend l'intérieur d'Antarctica encore plus douillet et rassurant.

10h30, la lune pleine et dorée sort de derrière la montagne. Vincent et Hélène chaussent les skis de fond et emmènent Kiska et Nanok se dégourdir les pattes vers l'extérieur de la baie qui fume toujours, libre de glace. Derrière une petite butte nous surprenons un renne. Chose surprenante les chiens ne l'ont pas senti et nous n'en sommes qu'à 20m lorsqu'il part en trotinant. Les chiens sont maintenant en éveil et lorsque 3 autres rennes apparaissent nous avons du mal à freiner leur ardeur.

Pendant ce temps, sur le bateau, Frédéric, grâce au microscope électronique, compte les oeufs et les larves des copépodes recueillis hier à 4 profondeurs différentes sous la glace grâce aux bouteilles Niskin.

També us adjuntem aquestes dades que es van rebent per treballar les àrees de física, matemàtiques...

Météo du 3 Février 1996:

T °C air mini: -34° C / maxi: -26° C

T °C sèche: -32 °C

Vent: Nord/Nord-Est 3 Noeuds

T °C intérieure: 15,5 °C

Pression atm: 1019,4 hpa

Consommation fuel: 94 l

Visibilité: très bonne

Hauteur de neige tombée: 0 cm

Nébulosité: 1/8

Épaisseur de glace: 58 cm

Animaux observés: Nombreux rennes dont deux jeunes, traces de renard sur les crêtes et traces de 2 ours un petit et un gros (a priori on observe toujours les traces des mêmes individus depuis un mois, mais on ne les a pas encore repérés).

Com es pot veure, aquest recull d'activitats realitzades a nivell internacional possibilita una motivació real i viva amb molts recursos curriculars i fa de l'aprenentatge un progrés integrat a la realitat.

Referències bibliogràfiques

- DD.AA.: «Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya». *Crònica d'Ensenyament. Autovies de la informació*. Maig-juny 1995, núm. 76/77.
- DD.AA.: «Les xarxes telemàtiques com a eines per a treballar l'educació en valors». *Jornades d'Educació en valors i desenvolupament Moral*, Barcelona, maig 1995.
- DD.AA.: «Una experiència de aplicació de la telemàtica en la educació en valors». *Jornades d'Educació en Valors i Desenvolupament Moral*, Barcelona, maig 1995.
- CANET, J.B.; CASTELLS, J.: «Experiències en la utilització educativa de la telemàtica». *Crònica d'Ensenyament. Autovies de la informació*. maig-juny 1995, núm. 76/77.
- CORTINA, A.: «La educación del hombre y del ciudadano». *Jornades d'Educació en Valors i Desenvolupament Moral*. Barcelona, maig 1995.
- LORENZO, N.; NOGUERA, E.: "Internet: propostes educatives per a l'aplicació d'eines telemàtiques a l'aula de llengua anglesa". *Jornades APAC*, març 1996.
- NOGUERA, E.: «Geogame, juego telemático internacional de geografía». *Comunicación educativa y nuevas tecnologías* [en premsa].
- NOGUERA, E; SANCHO, J.M.: «Telemática y formación del profesorado. La importancia del contexto». *Congrés Iberoamericà*, Colòmbia, juliol 1996.
- PIE: *Accés Internet*. Programa d'Informàtica Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Segona edició març de 1996.
- ROBERS, N. i altres (1990): *Integrating telecommunications into education*. New Jersey: Prentice Hall.
- SANCHO [en premsa]: «Ordenador y aprendizaje: metáforas y mitos». *Revista de Educación*.
- TINKER, F. i altres (1991): *Telecomputing linking for learning. Hands on!*. Boston (Ma): editorial

Paraules clau

Telemàtica

Llengua estrangera

Xarxa

Autoconcepte

Comunicació

Abstracts

Se pretende ofrecer una visión del uso de las redes telemáticas en la educación para trabajar la dimensión internacional. Mediante el recurso de las redes y sus herramientas, se intenta potenciar el autoconcepto, las relaciones interpersonales, la valoración de otras culturas, la práctica de lenguas extranjeras, en definitiva, posibilitar un trabajo por proyectos y de carácter interdisciplinar. El artículo se centra en las reflexiones motivadas a partir de las experiencias de comunicación internacional desarrolladas mediante la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya durante el curso 1995-96. Éstas aportan una motivación real y viva con muchos recursos curriculares.

Ce texte propose une vision de l'emploi des réseaux télématiques dans l'enseignement afin d'en exploiter la dimension internationale. Moyennant l'usage des réseaux et de leurs outils, on cherchera à promouvoir le concept de soi, les relations interpersonnelles, la valorisation des autres cultures, la pratique des langues étrangères: il s'agit, en définitive, de permettre un travail interdisciplinaire et par projets. L'article s'intéresse aux réflexions suscitées par les expériences de communication internationale effectuées à travers le Réseau Télématique Éducatif de Catalogne pendant l'année scolaire 1995-96. Ces expériences apportent une motivation réelle et vivante, accompagnée de nombreuses ressources curriculaires.

The aim is to provide a view of the use of data transmission networks in education to work with the international dimension. The resource of the networks and their us used in an attempt to stimulate user self-image, interpersonal relations, valuing other cultures, the practice of foreign languages, in short, to enable interdisciplinary project work. The article focuses on reflections on the experiments in international communication carried out on the Catalan Educational Data Transmission Network in the academic year 1995-96, which provide a lively, realistic motivation and considerable curricular resources.